

ΠΟΣ ΝΑ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ

Με την αφορμή των πενήντα τευχών του περιοδικού, ανατρέξαμε για λίγο αναμεταξύ μας στους τρόπους με τους οποίους γράφεται αυτή η στήλη. Το αποτέλεσμα δεν ήταν πολύ σαφές. Ξέρουμε ότι τσαλαβουτάμε σε ένα σωρό κείμενα από εφημερίδες, αγνώστου ταυτότητας ειδικούς, βιβλία ακροδεξιών και ευτυχώς, από κάποια στιγμή και μετά, σε παλιά δικά μας κείμενα. Δύσκολο όμως να πούμε πώς βγάζουμε άκρη από όλα αυτά.

Εν τω μεταξύ, θέλουμε αυτοί που μας διαβάζουν να έχουν μια ιδέα του πώς ακριβώς το κάναμε. Αν μη τι άλλο, στόχος κάθε αυτοοργανωμένου περιοδικού είναι οι αναγνώστες κάποια στιγμή να μπορούν να κάνουν μόνοι τους τα ίδια πράγματα που κάνει η συντακτική ομάδα, ή στην ακόμη καλύτερη περίπτωση, να συνεισφέρουν στη συντακτική ομάδα ως μέλη (ξέρετε τι ωραία που είναι!).

Σε αυτό το τεύχος λοιπόν, είχαμε την ιδέα να πάρουμε ένα από τα κείμενα των ειδικών, να το μεταφράσουμε και να προσπαθήσουμε να το σχολιάσουμε με τον τρόπο που συνήθως σχολιάζουμε τέτοια πράγματα από μέσα μας προτού γραφτεί η στήλη. Στην πορεία, μπορεί να πούμε και κάποια πράγματα για την τρέχουσα κατάσταση στη Μέση Ανατολή. Το κείμενο που σχολιάζουμε δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο stratfor.com στις 16 του Φλεβάρη που μας πέρασε.

Reva Bhalla
Ψύχραιμοι και ανελέητοι στη Συρία
Stratfor 16/2/2016

Τον περασμένο Οκτώβρη, όταν η Ρωσία είχε μόλις ξεκινήσει την στρατιωτική της επέμβαση στη Συρία, ο πρόεδρος Μπάρακ Ομπάμα αρνούσαν ότι η Ρωσία θα μπορούσε να αμφισβητήσει τον ηγετικό ρόλο των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή. Μεταξύ άλλων, σε μια συνέντευξη 60 λεπτών, παρατηρούσε ότι «τώρα ο κύριος Πούτιν επιστρατεύει το δικό του στρατό, τις δικές του ένοπλες δυνάμεις, μόνο και μόνο προκειμένου να διασφαλίσει ότι ο μοναδικός του σύμμαχος θα συνεχίσει να κρέμεται από μια κλωστή. Ότι αναγκάστηκαν να προβούν στη συγκεκριμένη ενέργεια, δεν είναι σημάδι δύναμης· είναι σημάδι ότι η ως τα τώρα στρατηγική τους απέτυχε». Δυο μήνες αργότερα, η ρωσική στρατιωτική παρουσία εντεινόταν και ο Ομπάμα διατηρούσε την περιφρονητική του διάθεση· «οι μνήμες του Αφγανιστάν [είναι] ακόμη νωπές», σημείωνε, «οπότε το αποτέλεσμα που επιζητά [ο Πούτιν] δεν είναι το βάλτωμα σε μια αμφίρροπη εμφύλια αναμέτρηση».

Η Ουάσιγκτον μπορεί να συνεχίσει να υποτιμά τη Ρωσία· κακό του κεφαλιού της. Πράγματι, η Ρωσία έχει διοχετεύσει πόρους σε μια αμφίρροπη σύγκρουση, αλλά το ίδιο έχουν κάνει και οι ΗΠΑ, καθώς και άλλοι που δεν μπορούν να στρέψουν το βλέμμα τους μακριά από το συγκεκριμένο γεωπολιτικό πεδίο μάχης δι' αντιπροσώπων που περιπλέκεται περαιτέρω λόγω της παρουσίας των τζιχαντιστών. Το πρόβλημα εδώ είναι ότι τα πολλαπλά επίπεδα της ρωσικής στρατηγικής τείνουν να αποδεικνύονται αδιαπέραστα για το δυτικό βλέμμα. Από τη ρωσική σκοπιά, η ανάμιξη στη Συρία δεν αφορά την υποστήριξη ενός συμμάχου μέσω ασύστολης σπατάλης πόρων, ούτε κάποια εναλλακτική στρατηγική με στόχο την ήττα του ισλαμικού κράτους. Από τη ρωσική σκοπιά, η Συρία είναι η Γη των Ευκαιριών¹. Μια αρένα όπου ο αυτοέλεγχος, η υπομονή και ο προσεκτικός εντοπισμός και εκμετάλλευση των δυνατών και αδύνατων σημείων των αντιπάλων της, θα επιτρέψουν στη Ρωσία να ανανεώσει τους όρους του ανταγωνισμού της με τη Δύση.

Ρεαλπολιτικά αλα Ρωσικά

Η ρωσική οικονομία παραπαίει εξαιτίας των χαμηλών τιμών του πετρελαίου. Οι μάχες για την εξουσία στο εσωτερικό του Κρεμλίνου εντείνονται. Η κοινωνική δυσαρέσκεια αυξάνεται σε ολόκληρη τη χώρα. Οι ΗΠΑ ενισχύουν ευρωπαϊκά συμμαχικά κράτη σε όλο το μήκος των δυτικών της συνόρων. Ομολογουμένως η κατάσταση δεν είναι αυτή που θα επιθυμούσε ο κύριος Πούτιν. Από την άλλη, ο κύριος Πούτιν είναι αναγνωρισμένος λειτουργός της ρεαλπολιτικής. Η Μόσχα χαρακτηρίζεται από ψυχραιμία και αναληγσία, καθώς και από επινοητικότητα· μπορεί να επιστρατεύσει αυτά τα χρήσιμα χαρακτηριστικά προκειμένου να αναιρέσει τις προφανείς της αδυναμίες.

Στο βιβλίο του *Ρεαλπολιτικά: Μια Ιστορία*², ο ιστορικός Τζον Μπιου [John Bew] έστρεψε την προσοχή μας στην πολλές φορές παραγνωρισμένη φιγούρα του Γερμανού πολιτικού Αύγουστου Λούντβιχ φον Ροχάου [August Ludwig von Rochau] και στη συνεισφορά του στην πολιτική φιλοσοφία που αποκαλείται ρεαλπολιτική. Στο βιβλίο του *Τα Θεμέλια της Ρεαλπολιτικής*, που γράφτηκε στα μέσα του δέκατου ένατου αιώνα, κατά τη διάρκεια της διαμόρφωσης του γερμανικού έθνους κράτους, ο Ροχάου σημείωνε ότι «η ρεαλπολιτική δεν κινείται στο ομιχλώδες μέλλον, αλλά στο οπτικό πεδίο του παρόντος, δεν θεωρεί πως στόχος της είναι η πραγμάτωση ιδανικών, αλλά η επίτευξη συγκεκριμένων στόχων· γνωρίζει πώς να μένει ικανοποιημένη με περιορισμένα αποτελέσματα, εφόσον η καθολική τους επίτευξη δεν είναι προς το παρόν εφικτή. Τελικά, η ρεαλπολιτική είναι ορκισμένος εχθρός κάθε αυταπάτης».

Δεν είναι δύσκολο να φανταστούμε ένα κράτος που λειτουργεί σύμφωνα με την ρεαλπολιτική του Ροχάου· το καλύτερο παράδειγμα είναι η Ρωσία του Πούτιν. Πράγματι, μπορεί οι εγγενείς αδυναμίες της Ρωσίας να μην επιτρέπουν να ανθήσει το ρωσικό μεγαλείο με τον τρόπο που το θέλουν οι Ρώσοι, μπορεί να της στερούν τη δυνατότητα να περιορίσει τις δυτικές επεμβάσεις· παρόλ' αυτά η Μόσχα είναι έτοιμη να συμβιβαστεί με την έστω δυσαρεστη πραγματικότητα και να αρπάξει ό,τι μπορεί μόλις παρουσιαστεί η ευκαιρία.

Ο ικανός ορποτουμιστής δημιουργεί ο ίδιος τις ευκαιρίες που θα εκμεταλλευτεί. Η Συρία είναι ο σύγχρονος άξονας της γεωπολιτικής σύγκρουσης. Καθιστώντας δυνατή την πολιορκία του Χαλέπι [Aleppo], η Ρωσία συγκέντρωσε την προσοχή της Ουάσιγκτον, του Βερολίνου και της Άγκυρας με μία και μόνη κίνηση. Περίπου 100.000 Σύριοι εγκατέλειψαν το Χαλέπι τις δύο τελευταίες εβδομάδες και αυτό το νούμερο μπορεί να πολλαπλασιαστεί αν ξεκινήσει η πολιορκία της πόλης.

Για τη γερμανίδα καγκελάριο Ανγκέλα Μέρκελ, αυτό σημαίνει άλλο ένα προσφυγικό κύμα που θα σπρώξει την Ευρώπη βαθύτερα στη κρίση, καθώς τα σύνορα κλείνουν κατά μήκος της βαλκανικής οδού, οι εθνικιστές κεφαλαιοποιούν τον φόβο και τη δυσαρέσκεια και τα προβληματικά κράτη οφειλέτες του νότου χρησιμοποιούν την κρίση για να χρεώσουν³ στο Βερολίνο και τις Βρυξέλλες το κόστος της προσφυγικής κρίσης σε αντάλλαγμα της εσωτερικής κρίσης που τους προκαλούν τα

[1]

Η Stratfor είναι αυτοί που συνήθως αποκαλούμε «πράκτορες της CIA με διδακτορικό». Εδώ μπορούμε να θαυμάσουμε μία από τις κλασικές τους αφηγηματικές τεχνικές. Η Ρωσία, μας λένε, δεν έχει στόχο την ήττα του ισλαμικού κράτους, αλλά την ανανέωση του ανταγωνισμού της «με τη Δύση» (το «Δύση» είναι όρος που χρησιμοποιείται όταν δεν θέλουν να πουν «ΗΠΑ»). Από την άλλη, θέλουν να πιστέψουμε, ο βασικός στόχος των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή είναι ακριβώς η ήττα του ισλαμικού κράτους.

Κατά τη γνώμη μας, ο αναγνώστης πρέπει να ξεκινήσει την ανάγνωση προβάλλοντας την άποψη περί Ρωσίας, όπως εκφράζεται εδώ, σε όλα τα εμπλεκόμενα κράτη.

Έπειτα από αυτή τη ριζική επανερμηνεία, μπορεί να πει κανείς ότι ολόκληρο το κείμενο είναι στημένο γύρω από την παραδοχή ότι ο πόλεμος στη Συρία είναι γενικός διακρατικός πόλεμος που εκτείνεται πολύ πέρα από τη Συρία, ακόμη και πέρα από τον ρωσοαμερικανικό ανταγωνισμό.

Όπως κάθε τέτοιος πόλεμος, έτσι και ο πόλεμος στη Συρία συνεπάγεται «ανάληψη πόρων» και η «ανάληψη πόρων» έχει επιπτώσεις, τόσο σε άλλα μέτωπα, όπως στην Ουκρανία, όσο και στο εσωτερικό των εμπλεκόμενων κρατών, επιπτώσεις που με τη σειρά τους μπορεί να γίνουν αντικείμενο εκμετάλλευσης από τους αντιπάλους (αυτή είναι η «μετασύγκρουση» που θα βρείτε παρακάτω).

[2]

Αν βρίσκουμε κάποιο από τα βιβλία ή άρθρα που αναφέρονται ενδιαφέρον, ψάχνουμε να το βρούμε. Πολλές φορές βγαίνουν διαμάντια.

[3]

Όπως καταλαβαίνετε, εννοεί τους Έλληνες. Η γενική γνώμη αυτών των ανθρώπων για την κρατική συμπεριφορά είναι σε γενικές γραμμές αυτή που αναμένει κανείς από ειδικούς της γεωπολιτικής, εκτός βέβαια από όταν έρθει η στιγμή να μιλήσουν για ο,τιδήποτε εμπλέκει τα συμφέροντα του αμερικανικού κράτους.

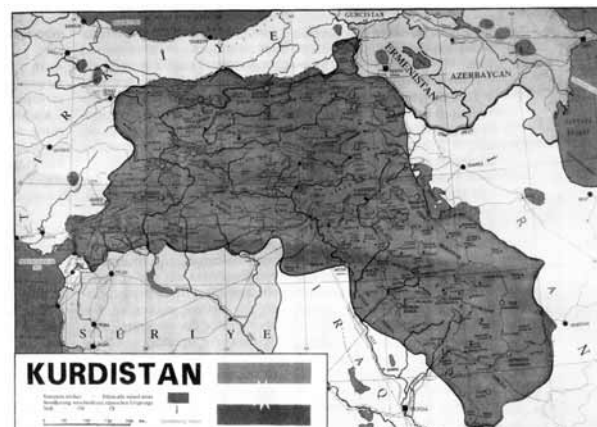
Για παράδειγμα, σε καμία ελληνική εφημερίδα δεν θα βρει κανείς την Ελλάδα να περιγράφεται σαν «προβληματικό κράτος του νότου που χρησιμοποιεί την κρίση για να χρεώσει το Βερολίνο». Από την άλλη, η «πολιτική λιτότητας» που αμέσως μετά παρουσιάζεται να «έχει επιβληθεί από το Βερολίνο», είναι βέβαια η (αντιγερμανική) γνώμη των Αμερικανών για το τι πρέπει να λένε ότι συμβαίνει με την ευρωπαϊκή κρίση.

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ

μακροσκελές
ίσαπόψεις
εμικρούλες
φωτό
)

Το μεγαλύτερο Κουρδικό του κόσμου
Δείγμα των φωτογραφιών και χαρτών που
μπορεί να βρει κανείς ακολουθώντας τις
υποσημειώσεις των ειδικών. Εδώ έχουμε
μια εκτίμηση του κουρδικού πληθυσμού
και της διάχυσής του μεταξύ Συρίας, Τουρ-
κίας, Ιράκ και Ιράν.

[✂4]
 Πρέπει να έχει κανείς υπ' όψη ότι η Ρωσία δεν είναι ο μοναδικός που θα ήθελε να «διαρρέσει την Ευρώπη». Η «κρωτοβουλία του Βί-σενγκραντ» που θα αναφερθεί παρακάτω, αποτελείται από σύμμα-χους των ΗΠΑ. Ακριβέστερα, πρόκειται ακριβώς για τα κράτη που ο Ντόναλντ Ράμσφελντ αποκαλούσε «η Νέα Ευρώπη» ήδη από το 2003 και την εισβολή στο Ιράκ. Το «πολωνικό αίτημα για μόνιμες στρατιωτικές βάσεις», για παράδειγμα, αφορά βάσεις του ΝΑΤΟ και προφανώς τίθεται σε συνεννόηση με τις ΗΠΑ. Βέβαια οι Γερμα-νοί δεν χαιρόνται και πολύ με κάτι τέτοια - και πάει λέγοντας.

[✂5]
 Εδώ υπονοείται κάποια «μετα-σύγκρουση» που ξεκινάει από τη Συρία και επηρεάζει τη σύγκρουση όλων εναντίον όλων σε μια πολύ ευρύτερη περιοχή του πλανήτη. Για παράδειγμα, το πρόβλημα με την Ευρώπη που παρακολουθούμε τόσο καιρό ως αντιπαράθεση γύρω από το «προσφυγικό» και τη συνθήκη Σένγκεν, δεν ξεκινάει από το ότι η Ουγγαρία δεν θέλει να υποδεχθεί χίλιους πρόσφυγες και κλείνει τα σύνορα, αλλά από μια προϋπάρχουσα «ευρωπαϊκή κρίση» - διαλυτικές τάσεις στο εσωτε-ρικό της Ε.Ε που εντείνονται ολοένα και χρησιμοποιούνται από εξω-τερικούς παράγοντες όπως η Ρωσία και φυσικά οι ΗΠΑ.

Κράτη όπως η Ουγγαρία, η Πολωνία και φυσικά η Ελλάδα, χρησι-μοποιούν τους «πρόσφυγες» ως αφορμή για την πρόωθηση προ-αποφασισμένων κατευθύνσεων σε αυτή τη «μετα-σύγκρουση». Κι έτσι η ευρωπαϊκή κρίση «διασταυρώνεται» με τον συριακό εμ-φύλιο και όλα μαζί με τον παγκόσμιο διακρατικό ανταγωνισμό.

[✂6]
 Όποιος διαβάσει πολλά παρόμοια κείμενα, θα ανακαλύψει ότι η φράση «μάχη εναντίον του ισλαμικού κράτους» χρησιμοπο-είται ως κωδικός. Κάποιες φορές σημαίνει τα ευρύτερα σχέδια των ΗΠΑ για την περιοχή της Μέσης Ανατολής. Κάποιες άλλες φορές, απλά δεν σημαίνει τίποτα.

[✂7]
 Βρίσκουμε αυτό το κείμενο και το διαβάζουμε. Είναι μια υπέροχη προσπάθεια να αποδειχθεί πόσο συμφέρει την Τουρκία να εμπλακεί στη Συρία, με αναφορά στη διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, τη συνθήκη της Λωζάνης και πάει λέγοντας.

[✂8]
 Εδώ πιθανότατα η νεαρή ειδικός επιστρατεύει αποσπάσματα από το διδακτορικό της. Φυσικά για άλλη μια φορά μπορεί κανείς να παρατηρήσει την απουσία του αμερικανικού κράτους από τα τεκταινόμενα. Στην πραγματικότητα, το «κουρδικό ζήτημα» επιστρατεύεται, από τη διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και μετά, από οποι-ονδήποτε επιθυμεί να παίξει γύρω από την αποσταθεροποίηση του τουρκικού κράτους, είτε υπέρ είτε κατά. Γι' αυτό άλλωστε και «η Τουρκία θα συνεχίσει να ενεργεί λαμβάνοντάς το υπ' όψη». Από τη δική μας σκοπιά, η αναφορά μπορεί να χρησιμεύσει ως αφορμή για να αναλογιστούμε πόσο λίγα γνωρίζουμε για την πε-ριοχή την εποχή της πρώτης επίθεσης των ΗΠΑ στο Ιράκ το 1991. Και ίσως ως ιδέα για κάποιο επόμενο κείμενο της στήλης. «Ιστο-ρία του 'κουρδικού ζητήματος'» - δεν είναι κι άσχημο.

επιβεβλημένα μέτρα λιτότητας. Δεν είναι σύμπτωση που η Ρωσία, με κάθε ευκαιρία, προσπαθεί να ενισχύσει τις ίδιες ευρωσκεπτικιστικές δυνάμεις που προκαλούν καθημερινούς πονοκεφάλους στη Μέρκελ και τους υπό-λοιπους παραδοσιακούς ευρωπαίους πολιτικούς, προκαλώντας ταυτόχρονα τη σταδιακή μετακίνησή τους προς τα δεξιά ώστε να παραμείνουν ανεκτοί στους ψηφοφόρους τους.

Ο Πούτιν δεν μπορεί να σταματήσει τις μεταναστευτικές ροές προς την Ευρώπη, όμως η ρωσική στρατιωτική ανάμειξη στη Συρία του εξασφαλίζει τη δυνατότητα να αυξήσει τις πιέσεις προς την Ευρώπη. Για τη Ρωσία, αυτή η δυνατότητα θα μπορούσε να αποδειχθεί ιδιαίτερως χρήσιμη. Η χρήση της επιτρέπει στη Μόσχα να διαιρέσει την Ευρώπη^{✂4} και ίσως να προκαλέσει κινήσεις βέτο σε θέματα όπως οι κυρώσεις σχετικά με το Ουκρανικό ζή-τημα και το πολωνικό αίτημα για μόνιμες στρατιωτικές βάσεις στα ανατολικά σύνορα.

Από τη σκοπιά του προέδρου Ομπάμα, η πολιορκία του Χαλέπι αποτελεί επίθεση από κάθε κατεύθυνση. Η προσπάθεια της Ρωσίας να επιταχύνει τον κατακερματισμό της Ευρώπης, υπονομεύει ένα κρίσιμο δίκτυο συμ-μάχων των ΗΠΑ και ταυτόχρονα ανοίγει τη δυνατότητα ακόμη μεγαλύτερων κρίσεων σε μία ήπειρο που, παρόλη την επιτήδευση που την διακρίνει, καθόλου άπρωτη δεν είναι στη βαρβαρότητα. Όπως σημείωσε ο υπουργός εξωτερικών Τζον Κέρι στη διάσκεψη του Μονάχου για την ασφάλεια, «εμείς στις ΗΠΑ δεν καθόμαστε από την άλλη μεριά της λίμνης νομίζοντας ότι με κάποιο τρόπο είμαστε άπρωτοι (...) η Αμερική αντιλαμβάνεται τη σχεδόν υπαρξιακή φύση της συγκεκριμένης απειλής όσον αφορά την πολιτική και τη ζωή στην Ευρώπη». Ο Λευκός Οίκος μπορεί να αντιλαμβάνεται ότι το διακύβευμα αφορά τη διασταύρωση μεταξύ της ευρωπαϊκής κρίσης και του συριακού εμφυλίου πολέμου^{✂5} ταυτόχρονα όμως, είναι ελάχιστα προετοιμασμένος να διαχειριστεί τον ρω-σικό ρόλο σε αυτή τη μετα-σύγκρουση.

Είναι πασίγνωστο ότι η Ρωσία βομβαρδίζει πολλούς από τους αντάρτες που χρειάζονται οι Ηνωμένες Πολι-τείες ως «αντιπρόσωπος των έδαφος» [ground proxies] στη μάχη εναντίον του ισλαμικού κράτους. Ακόμη και σε δευτερεύοντα σημεία των διαπραγματεύσεων, όπως η συμφωνία κατάπαυσης του πυρός που προέκυψε από τις συνομιλίες μεταξύ του Κέρι και του ομολόγου του Σεργκέι Λαβρόφ στο Μόναχο την περασμένη εβδομάδα, ανακαλύπτει κανείς σημαντικούς περιορισμούς που η Ρωσία μπορεί να εκμεταλλευθεί. Την ίδια στιγμή που παίζει τον ρόλο του διπλωμάτη και πετάει από αερόδρομιο σε αερόδρομιο οργανώνοντας ειρηνευτικές συνομι-λίες για τη Συρία, η Ρωσία μπορεί να συνεχίσει να βομβαρδίζει κατά βούληση, ισχυριζόμενη ότι βομβαρδίζει το μέτωπο Αλ Νούσρα και τους υπόλοιπους στόχους που περιλαμβάνονται στη «μαύρη λίστα» της. Και όσο η Ρωσία θα μπορεί να παίζει τον ανασχετικό της ρόλο, τόσο η μάχη των ΗΠΑ εναντίον του ισλαμικού κράτους θα σέρνεται με εκνευριστικά αργόσυρτους ρυθμούς^{✂6}.

Το κουρδικό χαρτί πέφτει στο τραπέζι

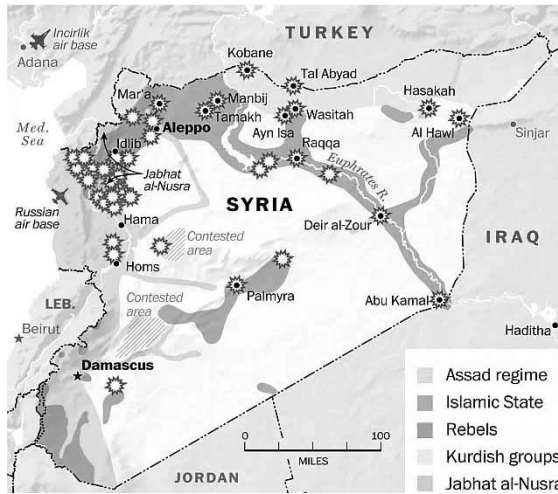
Για τον Τούρκο Πρόεδρο Ρεσέπ Ταγίπ Ερντογάν, η επίθεση του κυβερνητικού στρατού της Συρίας στο Χαλέπι με ρωσική υποστήριξη, φέρνει στο προσκήνιο σημαντικές τουρκικές γεωπολιτικές επιταγές. Η πιο προφανής από τις πιέσεις που δέχεται η Τουρκία είναι η πιθανότητα δεκάδες χιλιάδες πρόσφυγες να συνεχίσουν να περνούν τα σύνορα, την ίδια στιγμή που η Ευρώπη προσπαθεί να συγκρατήσει τις μεταναστευτικές ροές προς το έδαφός της. Η λύση που από καιρό προτείνει η Τουρκία σε αυτό το δίλημμα, δεν είναι βέβαια να κάνει στην Ευρώπη τη χάρη να απορροφήσει η ίδια τους πρόσφυγες, αλλά η δημιουργία μιας «ασφαλούς ζώνης» στη βόρειο Συρία, όπου οι πρόσφυγες θα μπορούν να παραμείνουν και όπου η Τουρκία θα εγκαταστήσει μια ασφαλή περίμετρο. Σε συνδυασμό με ένα καλό πάτημα στο βόρειο Ιράκ, η Τουρκία θα μπορούσε τότε να εξασφαλίσει μία θέση που θα έφραζε τις προοπτικές των Κούρδων της βόρειας Συρίας.

Καθώς οι σχέσεις της με την Τουρκία επιδεινώνονταν, η Ρωσία δεν έκρυβε τις συνομιλίες της με εκπροσώ-πους των Κούρδων ανταρτών που αποτελούν τις Ομάδες Λαϊκής Προστασίας (YPG). Η συγκεκριμένη κίνηση βρίσκεται από πολύ παλιά στο ρωσικό ρεπερτόριο. Όπως έχω σημειώσει αλλού^{✂7} τα συμβάντα του 1946 είναι σημαντικά για την κατανόηση των εντάσεων που εξελίσσονται εδώ και αιώνες μεταξύ Τουρκίας και Ρωσίας. Τότε, οι Σοβιετικοί, ανησυχούσαν για την προσέγγιση μεταξύ ΗΠΑ και Τουρκίας και εποφθαλιούσαν τα υπό τουρκικό έλεγχο στενά του Βοσπόρου, που αποτελούσαν το κρίσιμο σημείο διέλευσης μεταξύ της Μαύρης Θά-λασσας και της Μεσογείου.

Η σοβιετική προσβεία στην Άγκυρα πραγματοποίησε αναφορές προς το Σοβιετικό Υπουργείο Εξωτερικών σχετικά με το «κουρδικό ζήτημα» και η προπαγάνδα των σοβιετικών άφησε να διαρεύσουν ορισμένα προσεκτικά επιλεγμένα αποσπάσματα αυτών των αναφορών προς τον τύπο. Στόχος των Σοβιετικών ήταν να γνωστοποι-ήσουν, τόσο προς τους Τούρκους, όσο και προς τους Αμερικανούς, ότι η Μόσχα μελετούσε το κουρδικό ζήτημα και ήταν έτοιμη να υποδουλίσει τις κουρδικές αποσχιστικές τάσεις της νεαρής τουρκικής δημοκρατίας. Μία από αυτές τις εκθέσεις, συντεταγμένη τον Δεκέμβριο του 1946 από το τμήμα Μέσης και Εγγύς Ανατολής του σοβιε-τικού Υπουργείου των Εξωτερικών, υπενθύμιζε ότι οι τσαρικές κυβερνήσεις συνήθιζαν να παίζουν το κουρδικό χαρτί εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα «υποδουλιζοντας τη δυσαρέ-σκεια μεταξύ των Κούρδων εναντίον της τουρκικής κυβέρνησης και εξαγοράζοντας την υποστήριξή τους με χρήματα και απλόχερες υποσχέσεις»^{✂8}.

Η απλόχερη υπόσχεση που επιστρατεύει σήμερα η Ρωσία προς τους Κούρδους είναι η προοπτική ενός ενω-μένου και αυτόνομου κουρδικού κράτους που θα εκτείνεται από τη Ροτζάβα [Rojava] του συριακού Κουρδιστάν

¹ Reva Bhalla, «Turkey's Time has Come», *Stratfor.com*, 8/12/2015.

Εδώ το Κουρδιστάν απεικονίζεται στην κατάσταση που το φαντάζεται το περιοδικό «Ποντιακή Γνώμη» του γνωστού από την υπόθεση Οτσαλάν, πράκτορα της ΕΥΠ, Σάββα Καλεντερίδη· διαθέτει και έξοδο στη θάλασσα [Ποντιακή Γνώμη #82, 1/2016].

Ευχαριστούμε τον σύντροφο Μ. που μας δώρισε το περιοδικό.

Χάρτης για να παρακολουθούμε καλύτερα το κείμενο

Είναι δύσκολο να παρακολουθήσει κανείς τα τοπωνύμια σε τέτοια κείμενα. Γρήγορο ψάξιμο με λέξη κλειδί «Aleppo» μας βρίσκει χάρτες όπως αυτούς εδώ με πηγή την Washington Post. Απεικονίζεται εκτίμηση των ρωσικών και «συμμαχικών» αεροπορικών βομβαρδισμών στις αρχές του Οκτώβρη του 2015 (οι ρωσικοί είναι χωρίς τελίτσα στη μέση). Επίσης απεικονίζεται η περιοχή που ελέγχεται από τους Κούρδους της Συρίας (η ανοιχτόχρωμη στα τουρκοσυριακά σύνορα ανατολικά του ποταμού Ευφράτη) και η περιοχή που ήλεγχε το ισλαμικό κράτος (το γκριζο κατά μήκος του Ευφράτη).

μέχρι το βόρειο Ιράκ. Πράγματι, η επίθεση του κυβερνητικού στρατού της Συρίας στο Χαλέπι, επέτρεψε στο YPG να κινηθεί κατά μήκος των τουρκικών συνόρων, από την επικράτεια του στη βορειοδυτική Συρία, προς την Αζάζ στα ανατολικά. Από την τουρκική σκοπιά, όσο η Άγκυρα παραμένει στην τουρκική μεριά των συνόρων, τόσο αυξάνουν οι πιθανότητες το καντόνι του Αφρίν να ενωθεί με μια λωρίδα γης υπό κουρδικό έλεγχο στα δυτικά του Ευφράτη, δημιουργώντας έτσι de facto ένα κουρδικό κράτος στα τουρκικά σύνορα, επιπλέον της ήδη αυτόνομης περιφερειακής κουρδικής κυβέρνησης του βορείου Ιράκ. Ακόμη και αν το συγκεκριμένο σενάριο καταστεί βραχυπρόθεσμα απίθανο λόγω των εξελίξεων στο πεδίο της μάχης, η Τουρκία θα συνεχίσει να ενεργεί λαμβάνοντας το υπ' όψη.

Προφανώς η Ρωσία γνωρίζει τον τρόπο, όχι απλά να εκνευρίσει την Τουρκία, αλλά να την κάνει να βγάλει σπυράκια σχετικά με την κουρδική απειλή. Την περασμένη εβδομάδα, με μια πολύ δημόσια κίνηση, η Ρωσία εγκαίνιασε τα μοσχοβίτικα γραφεία του Κόμματος Δημοκρατικής Ένωσης, του πολιτικού σκέλους του YPG στη Συρία, προσκαλώντας στην τελετή και μέλη του φιλοκουρδικού Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος, καθώς και αντιπροσώπους από το εξεγερμένο Ουκρανικό Ντονμπάς. Από τη μια νομιμοποίηση των κουρδικών ομάδων που η Τουρκία προσπαθεί να αποκλείσει από το τραπέζι των διαπραγματεύσεων και από την άλλη στρατιωτική υποστήριξη της προώθησης των Κούρδων στο συριακό θέατρο· ο συνδυασμός αποδείχθηκε ιδιαίτερα δυσκολοχώνευτος για τον Ερντογάν. Αυτή τη στιγμή το τουρκικό πυροβολικό σφυροκοπάει τις θέσεις του YPG στα βόρεια γύρω από την Αζάζ [Azaz] και την Τελ Ριφάτ [Tel Rifaat] και η Τουρκία επαναλαμβάνει το ίδιο μήνυμα και προς τη μεριά του Λευκού Οίκου: όσον αφορά το κουρδικό ζήτημα στη Συρία, η Ουάσιγκτον και η Άγκυρα θα πρέπει να συμφωνήσουν ότι διαφωνούν.

Στις ετήσιες προβλέψεις μας για το 2016, υποστηρίξαμε ότι η Ρωσία θα εντείνει τις εναέριες επιχειρήσεις της στη Συρία σε μια προσπάθεια να δέσει τα χέρια του τουρκικού κράτους· όμως, από τη σκοπιά της Τουρκίας, η απραξία δεν αποτελεί βιώσιμη επιλογή. Αντιθέτως, κινούμενη, τόσο λόγω της κουρδικής απειλής, όσο και λόγω άλλων αιτιών, η Τουρκία είναι πρόθυμη να συνάψει μια συμμαχία που θα συμπεριλαμβάνει τη Σαουδική Αραβία σε μια προσπάθεια μετριασμού των εμποδίων του συριακού πεδίου της μάχης. Αυτό ακριβώς το σενάριο εξελίσσεται αυτή τη στιγμή, με τη Σαουδική Αραβία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα να προετοιμάζονται για τη διεξαγωγή επιχειρήσεων από την τουρκική βάση του Ιντσιρλίκ. Η Τουρκία δεν θα επιτρέψει την εξουδετέρωσή της από τους Ρώσους και θα κάνει ό,τι περνάει από το χέρι της για να αναγκάσει τις ΗΠΑ να εμπλακούν σε μια τουρκική στρατιωτική επιχείρηση στη Συρία. Το τουρκικό μήνυμα προς την Ουάσιγκτον είναι ότι το τουρκικό κράτος δεν μπορεί να θεωρείται απλά άλλη μια φυλή ή φράξια από τις πολλές που δραστηριοποιούνται στο συριακό πεδίο της μάχης· αντιθέτως είναι ένα έθνος κράτος και μάλιστα ένα έθνος κράτος του οποίου τα εθνικά συμφέροντα διακυβεύονται. Και όπως δήλωσε πρόσφατα ο Τούρκος υπουργός παρά τω πρωθυπουργό Γιλτσίν Ακντογκάν, **δεν μπορείς να παίζεις συνέχεια άμυνα και παρόλ' αυτά να περιμένεις να κερδίσεις το ματς**⁹.

Οι ΗΠΑ δεν ενοχλούνται από την βαθύτερη ανάμιξη της Τουρκίας στη βόρεια Συρία εφόσον αυτό σημαίνει εντονότερη δραστηριοποίηση ενάντια στο Ισλαμικό Κράτος, παρόλ' αυτά το ζήτημα της Ρωσίας παραμένει. Η Τουρκία, για να μην αναφέρουμε τη Σαουδική Αραβία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, δεν πρόκειται να προχωρήσει σε βεβιασμένες κινήσεις στη βόρεια Συρία. Και οι τρεις χώρες καταλαβαίνουν τους κινδύνους που συνεπάγεται κάθε απόπειρα χερσαίας ή αεροπορικής δραστηριότητας τη στιγμή που τα ρωσικά-πιθανόν και τα ιρανικά-αεροπλάνα δραστηριοποιούνται στον ίδιο εναέριο χώρο. Ο πολλαπλασιασμός των παικτών στο πεδίο της μάχης δείχνει αναπόφευκτος, αλλά το καθήκον μετριασμού της πιθανότητας συγκρούσεων βαραίνει την Ουάσιγκτον.

Επαναφέροντας τις διαπραγματεύσεις στην Ουάσιγκτον

Με το χαρτί του Χαλέπι στο τραπέζι, το μόνο που είχε να κάνει ο Πούτιν ήταν να περιμένει τηλεφώνημα. Στις 13 Φεβρουαρίου ο Λευκός Οίκος ανακοίνωσε ότι ο Ομπάμα είχε τηλεφωνήσει στον Πούτιν προκειμένου να τον προτρέψει να σταματήσει την ρωσική εκστρατεία στη Συρία. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι η συζήτηση εξελίχθηκε πολύ πέρα από την απλή έκκληση προς τους Ρώσους να σταματήσουν. Αλλωστε, η Ρωσία είχε σχεδιάσει την επέμβασή της στη Συρία με την ελπίδα ότι η όλη υπόθεση θα κατέληγε σε κάποιο είδους αμοιβαία κατανόηση με τις ΗΠΑ. Η Συρία διαθέτει κάποια στρατηγική σημασία για τους Ρώσους, αλλά αυτή χωριά μπροστά στη ρωσική ανάγκη να επιβραδυνθεί η ανάμιξη των δυτικών στρατιωτικών δυνάμεων στην πρώην Σοβιετική περιφέρεια. Ενώ η Ουκρανία παραμένει σε πολιτική εκκρεμότητα και η κυβέρνηση του Κιέβου αποδεικνύεται όλο και πιο εύθραυστη, μια όλο και πιο συμπαγής συμμαχία μεταξύ χωρών της ανατολικής Ευρώπης σχηματίζεται γύρω από την **ομάδα Βίσεγκραντ**¹⁰ (Πολωνία, Ουγγαρία, Τσεχία και Σλοβακία). Ειδικά η Πολωνία πιέζει για ισχυρότερη παρουσία του NATO στα ανατολικά σύνορα της Ευρώπης με τη Ρωσία. Σε μια προσπάθεια να βελτιώσει τις πιθανότητες ενίσχυσης των συνόρων της από το NATO, η Πολωνία ετοιμάζεται να στείλει μερικά F-16 που θα υποστηρίξουν τη συριακή αποστολή, ως ένδειξη καλής θέλησης. Εν τω μεταξύ, οι συζητήσεις μεταξύ Ουάσιγκτον και Βουκουρεστίου με θέμα την **ενίσχυση της παρουσίας του NATO στη Μαύρη Θάλασσα**¹¹ συνεχίζονται, με την Τουρκία περισσότερο πρόθυμη να ακούσει τέτοιες συζητήσεις, τώρα που η σχέση της με τη Ρωσία έχει πιάσει πάτο.

Τα παραπάνω αποτελούν μέτρα που οι ΗΠΑ μπορούν να κλιμακώσουν ή να αποκλιμακώσουν, αναλόγως του πώς επιθυμούν να εξελιχθούν οι διαπραγματεύσεις τους με τη Ρωσία. Για παράδειγμα, οι ΗΠΑ μπορούν να διαβεβαιώσουν τη Ρωσία ότι ο αριθμός των αεροπλάνων του NATO στην ευρώπη θα περιοριστεί, παρότι οι σχετικές διαβεβαιώσεις θα μπορούσαν να ακυρωθούν με την εκλογή νέου προέδρου στον Λευκό Οίκο τον Ιανουάριο του 2017. Οι ΗΠΑ θα μπορούσαν επίσης να πιέσουν το Κίεβο ώστε να προβεί σε παραχωρήσεις έναντι των ανταρτών της ανατολικής Ουκρανίας, αν και η ουκρανική κυβέρνηση είναι πολύ αδύναμη και διαθέτει ελάχιστη πολιτική βούληση να προβεί σε παραχωρήσεις του είδους που θα ικανοποιούσε τη Ρωσία.

[9]

Ολόκληρη η ενότση περί Τουρκίας, Συρίας και Κουρδιστάν γίνεται καλύτερα κατανοητή αν διαβαστεί ως έκθεση του πόσο αρέσει στους αμερικανούς ειδικούς το στρίμωγμα της Τουρκίας και πόσο θα τους άρεσε η Τουρκία να εμπλακεί στη Συρία πραγματοποιώντας μια χερσαία εισβολή, είτε μόνη της, είτε σε συνεργασία με τη Σαουδική Αραβία.

Φυσικά διαβάσουμε τέτοια κείμενα από τη σκοπιά που έχει εκφραστεί παλιότερα σε αυτό το περιοδικό. Η στρατηγική των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή είναι η διάλυση περιοχών-κλειδών και η συνακόλουθη σύγκρουση μεταξύ των κρατών της περιοχής, η οποία επέρχεται, όχι λόγω κάποιων εξάρτησης από τα σχέδια των ΗΠΑ, αλλά λόγω των δικών τους «εθνικών συμφερόντων».

Η τελευταία δημόσια διατύπωση αυτής της στρατηγικής έλαβε χώρα πριν από λίγες ημέρες όταν ο Μπάρακ Ομπάμα διαμαρτυρήθηκε για τα κρήνη «τζαμπατζήδες» [free-riders] από την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή που επιζητούν τις επεμβάσεις των ΗΠΑ στο εξωτερικό, αλλά «αρνούνται να μοιραστούν το βάρος» με τις ΗΠΑ. Οι σύμβουλοι του Ομπάμα θεωρούν ότι η τρέχουσα εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ μπορεί να συνοψιστεί ως «καμπάνια ενάντια στους τζαμπατζήδες». Και φυσικά το λένε όσο πιο δημόσια γίνεται, ώστε να ακούνε και οι τζαμπατζήδες.

Ακόμη και ο Ντόναλντ Τραμπ, που προφανώς βρίσκεται σε φάση εξοικείωσης με την αμερικανική εξωτερική πολιτική, τοποθετήθηκε σχετικά τελευταία, υποστηρίζοντας ότι π.χ. «η Ιαπωνία πρέπει να αποκτήσει δικά της πυρηνικά όπλα».

Η όλη συζήτηση είναι ιδιαίτερος ενδιαφέρουσα για εμάς, καθώς, όπως θα έπρεπε να έχουμε καταλάβει όλοι από τον Αύγουστο του 2013, το κράτος που έχουμε πάνω απ' τα κεφάλια μας είναι ακριβώς μια τέτοια περίπτωση «τζαμπατζή».

Σχετικά μπορεί να δει κανείς το Jeffrey Goldberg, «The Obama Doctrine: The U.S. President Talks Through his Hardest Decisions About America's Role in the World», *The Atlantic*, 4/2016.

[10]

Για το πόσο αγαπάνε οι Αμερικανοί την «ομάδα Βίσεγκραντ» και πόσο τα προβλήματα γύρω από το «μεταναστευτικό» που θέτει αυτή η ομάδα έχουν στην πραγματικότητα να κάνουν με τις διαλυτικές τάσεις στο εσωτερικό της Ε.Ε, σχολιάσαμε ήδη παραπάνω.

[11]

Αυτά λέγονται ενώ δύο παραγράφους παραπάνω η συγγραφέας ισχυριζόταν ότι «το καθήκον μετριασμού της πιθανότητας συγκρούσεων βαραίνει την Ουάσιγκτον».

Βέβαια άλλο οι συγκρούσεις στη Συρία και άλλο οι συγκρούσεις στη Μαύρη Θάλασσα. Από τη σκοπιά των «μεγάλων δυνάμεων» ολόκληρος ο πλανήτης είναι πεδίο μάχης και φυσικά η Ουκρανία, η Μαύρη Θάλασσα, το «μεταναστευτικό» και η «κρίση της Ε.Ε» συνδέονται με τη Συρία.

[✖12]

Η «οικονομική κρίση» στο εσωτερικό της Ρωσίας προκαλείται από την πτώση των τιμών του πετρελαίου που οργανώθηκε από τις ΗΠΑ, καθώς και από τον απροκάλυπτο εμπορικό πόλεμο (συγγνώμη: «κυρώσεις») που κηρύχθηκε έπειτα από την εισβολή στην Ουκρανία.

Εδώ έχουμε μια προσπάθεια αποτίμησης των αποτελεσμάτων αυτού του οικονομικού σκέλους του πολέμου, όχι ιδιαίτερος διαφωτιστική, πράγμα που μας οδηγεί να υποψιαστούμε ότι τα αποτελέσματα δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικά.

Παρόλ' αυτά μπορεί κανείς να πάρει μια ιδέα για επόμενο κείμενο της στήλης: «Τι έπαθε η Ρωσία από τον οικονομικό πόλεμο;»

[✖13]

Ας βάλουμε σε μια σειρά τα πεδία σύγκρουσης που έχουν αναφερθεί έως τώρα: Συρία, όπου ελπίζουμε η Τουρκία να αναλάβει δράση εναντίον των Κούρδων και εκτός των συνόρων της.

Μαύρη Θάλασσα, όπου συνεννοούμαστε με τη Ρουμανία και ελπίζουμε σε τουρκική βοήθεια.

Καύκασος, όπου ελπίζουμε ο τζιχαντισμός να σηκώσει το άσχημο κεφάλι του (πιθανόν κάνουμε ό,τι μπορούμε σχετικά) και ο Καντίρφω να αποδείξει ότι η περιοχή βρίσκεται στο χέιλο του γκρεμού. Γενικά τρέφουμε μεγάλες ελπίδες για τον Καύκασο, προφανώς και λόγω κοντινότερης γειτνίασης με τη Συρία.

Ουκρανία, όπου η σύγκρουση συνεχίζεται και οι Ρώσοι σπαταλούν πόρους, ίσως πολύ περισσότερους από ό,τι στη Συρία.

Χώρες του Βίσεγκραντ, όπου εκμεταλλευόμαστε τις διαλυτικές τάσεις στο εσωτερικό της Ε.Ε. για να αναζητήσουμε συμμάχους και να αναλογιστούμε τις δυνατότητες ανάπτυξης στρατευμάτων γύρω από τη Ρωσία.

Καλίνινγκραντ, όπου ελπίζουμε σε κάποιο είδος αποσταθεροποίησης, δίχως ιδιαίτερους λόγους (αν υπάρχουν δεν είναι από αυτά που αναφέρονται δημοσίως), αλλά άστο να βρίσκεται κι αυτό.

Ο οικονομικός πόλεμος, που ελπίζουμε να συνεχίσει να δουλεύει υπόκωφα ενάντια στη ρωσική σταθερότητα.

Αν μη τι άλλο, αυτή η εικόνα μας δίνει να καταλάβουμε ότι η Συρία είναι μόνο ένα επιμέρους πεδίο μιας ευρύτερης μάχης. Επίσης μας δίνει να καταλάβουμε, έστω και διαισθητικά, τους λόγους για τους οποίους τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, κάθε χαλάρωση σε κάποιο από τα σημεία αυτού του ευρύτερου πεδίου μάχης ακολουθείται από μια ακόμη μεγαλύτερη όξυνση αλλού.

Τέτοιες σκέψεις, μαζί με παρόμοιες αναγνώσεις άλλων κειμένων, σχετικά π.χ. με την Κίνα και τον Ειρηνικό Ωκεανό, ή ακόμη καλύτερα, με τη Λιβύη, μας οδηγούν σε εκτιμήσεις που συνήθως αποδεικνύονται επιτυχημένες, ακόμη και αν φαινομενικά τις αμολάμε σε στυλ προφητείας.

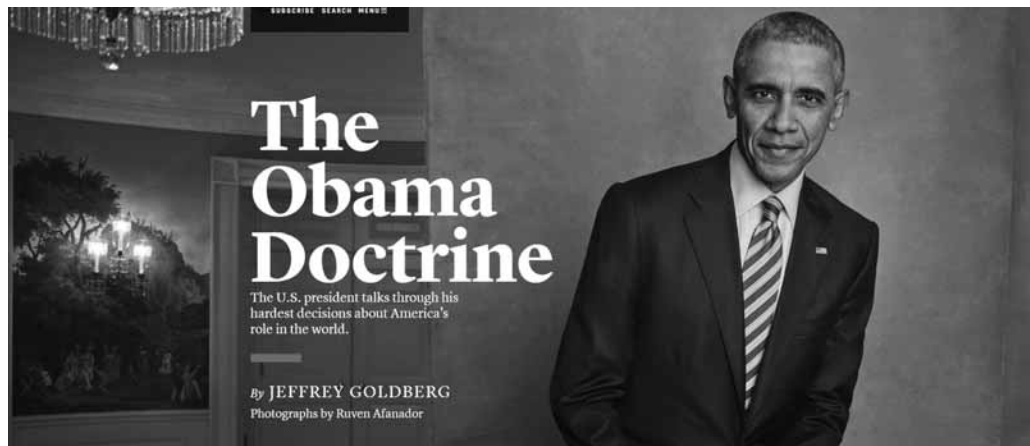
Όπως ετούτη εδώ: στους επόμενους μήνες η υποτιθέμενη κατάπαυση του πυρός στη Συρία, θα αποδειχθεί πως δεν ήταν παρά ένας ακόμη κρίκος σε μια διαρκή αλυσίδα όξυνσης των διακρατικών ανταγωνισμών. Όπως τόσος άλλοι που προηγήθηκαν.

[✖14]

Και οι ΗΠΑ; Έχουν εσωτερικές διαφωνίες οι ΗΠΑ; Αναλώνουν πόρους οι ΗΠΑ; Έχουν πρόβλημα εσωτερικής σταθερότητας οι ΗΠΑ;

Προφανώς κείμενα σαν και αυτό με το οποίο ασχολούμαστε τόσο ώρα, δεν είναι τα πιο κατάλληλα για να απαντηθούν τέτοιες ερωτήσεις.

Μπορούμε πάντως να υποπτευθούμε ότι αυτή τη στιγμή στο εσωτερικό του αμερικανικού κράτους υπάρχουν δύο απόψεις σχετικά με «τις επόμενες κινήσεις». Η μία είναι η στρατηγική της αναμονής και η «μάχη ενάντια στους τζαμπατζήδες». Η άλλη είναι η άποψη της περαιτέρω ανάμιξης και υποδαύλισης των συγκρούσεων. Διαφέρουν αναμεταξύ τους, όχι ως προς τη στρατηγική, αλλά ως προς την τακτική. Άλλος ένας λόγος για να επιμένουμε στην εκτίμηση με την οποία έκλεισε το προηγούμενο σχόλιο.

Πόλεμος στους τζαμπατζήδες

Το άρθρο όπου ο πρόεδρος Ομπάμα εμφανίζεται να έχει κηρύξει «πόλεμο στους τζαμπατζήδες». Ενδιαφέρον, μόνο που είναι 20.000 λέξεις, δηλαδή only the brave.

Αναζητώντας τη Ρωσική Αχιλλείο Πτέρνα

Η Ρωσία έπαιξε το κουρδικό χαρτί εναντίον της Τουρκίας με εξαιρετική αποτελεσματικότητα. Θα μπορούσε όμως να βρεθεί αναγκασμένη να δοκιμάσει λίγο από το ίδιο της το φάρμακο; Κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους ο όγκος και η διάχυση των διαδηλώσεων στο εσωτερικό της Ρωσίας αυξήθηκαν σημαντικά ακολουθώντας την όξυνση της οικονομικής κρίσης.^{✖12} Βέβαια, η ρωσική κυβέρνηση χτύπησε προληπτικά τις ομάδες της αντιπολίτευσης, τους δυσαρεστημένους εργάτες και τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από εξωτερικούς παράγοντες για την αποσταθεροποίηση της Ρωσίας εκ των έσω. Παρόλ' αυτά, είναι αδύνατο να κλείσουν όλες οι ρωγμές.

Εν τω μεταξύ, τον Σεπτέμβριο θα διεξαχθούν εκλογές στη Ρωσία, οι οποίες ταυτόχρονα θα αποτελέσουν δοκιμή του κατά πόσο η διάχυτη δυσανεξία μπορεί να μετατραπεί σε συγκεκριμένη απειλή και να εκφραστεί στους δρόμους. Για παράδειγμα, την ίδια στιγμή που η Ρωσία απειλεί ότι θα εγκαταστήσει πυραύλους στο Καλίνινγκραντ, οι ρωσικές δυνάμεις ασφαλείας επιτίθενται σκληρά στις αντιπολιτευόμενες δυνάμεις αυτού του θύλακα της Βαλτικής Θάλασσας, όπου κάθε υποψία αμφισβήτησης του ρωσικού ελέγχου συγκεντρώνει άμεσα την προσοχή του Κρεμλίνου.

Πάντως οι βασικές αδυναμίες της Ρωσίας βρίσκονται στον κατά πλειοψηφία μουσουλμανικό βόρειο Καύκασο, την περιοχή όπου ο Πούτιν έχτισε τη φήμη του βάζοντας τέλος στον πόλεμο της Τσετσενίας. Προκειμένου να διατηρήσει αυτή την κληρονομιά, ο Πούτιν παρέχει υποστήριξη στους θεατρνισμούς του Ραμζάν Καντίρφω, του παραχοποιού ηγέτη της Τσετσενίας με λογαριασμό στο Ίνσταγκραμ. Η αφοσίωση του Καντίρφω στον Πούτιν, καθώς και η εθνικιστική ρητορική αλα Ντόναλντ Τραμπ που υιοθετεί τείνουν να πολώνουν τη ρωσική αντιπολίτευση, τους εθνικιστές, αλλά και ισχυρά μέλη του ρωσικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου Ασφαλείας [Federal Security Bureau]. Παρόλ' αυτά ο Καντίρφω αποτελεί πολύτιμο εργαλείο ελέγχου της Τσετσενίας και ο Πούτιν δεν προτιμάει να τον θυσιάσει σύντομα. Ίσως περισσότερο προβληματική να αποδειχθεί η άνοδος των σαλαφιστικών και υπερσυντηρητικών επιρροών στο Νταγκεστάν, όπου οι ταραχές και η καταστολή οξύνονται δημιουργώντας αστάθεια που θα μπορούσε να εκμεταλλευθεί ο Καντίρφω σε μια προσπάθεια επέκτασης της περιφερειακής εξουσίας του.^{✖13}

Αυτά τα σημεία άσκησης πίεσης στη Ρωσία θα πρέπει να παρακολουθούνται στενά τους επόμενους μήνες καθώς η Μόσχα θα προσπαθεί να ελιχθεί στις κακοτοπιές των διαπραγματεύσεων της με την Ουάσιγκτον, την Άγκυρα, το Βερολίνο και τα κράτη του Περσικού Κόλπου. Την ίδια στιγμή βέβαια, θα ήταν λάθος να υποθέσουμε ότι η αναταραχή στη Ρωσία θα ενταθεί οργανικά ώσπου να προκαλέσει μείωση της στρατιωτικής δραστηριοποίησης στο εξωτερικό. Η ικανότητα της Ρωσίας να απορροφά τυχόν οικονομικές οδύνες είναι ανώτερη του μέσου όρου και η απόφαση συνέχισης των επιχειρήσεων σε μέρη όπως η Συρία και η Ουκρανία εξαρτάται από υπολογισμούς πολύ πέραν των οικονομικών.

Γνώθι τον εχθρόν

Καθώς οι ΗΠΑ υπολογίζουν τις επόμενες κινήσεις τους, θα πρέπει να κατανοήσουν τα διάφορα στρώματα της ρωσικής στρατηγικής και να αποφύγουν τους υπεραπλουστευτικούς χαρακτηρισμούς. Είναι εύκολο να χαρακτηρίζεις τον Πούτιν τραμπούκο και κάθαρμα, αλλά ο Πούτιν κατανοεί τα όρια της ωμής βίας και το πιο σημαντικό, κατανοεί τι σημαίνει να χρησιμοποιείς τη δύναμη του εχθρού σου εναντίον του. Αυτό άλλωστε αντανακλάται στην αγάπη του για το τζούντο, το οποίο έχει πολλάκις χαρακτηρίσει φιλοσοφία και τρόπο ζωής. Όπως λέει ο Πούτιν, το τζούντο μας διδάσκει ότι ένας φαινομενικά αδύναμος αντίπαλος, όχι μόνο μπορεί να προβάλει σημαντική αντίσταση, αλλά μπορεί ακόμη και να νικήσει εφόσον η άλλη πλευρά χαλαρώσει και επαναπαυθεί. Τον περασμένο Οκτώβρη, ο Λευκός Οίκος και άλλοι περιγελούσαν τους Ρώσους επειδή τάχα δεν είχαν μάθει το μάθημά τους στο Αφγανιστάν· υπολόγιζαν ότι η οικονομική ύφεση στο εσωτερικό και οι απαιτήσεις της συμμετοχής στον συριακό εμφύλιο θα δημιουργούσαν πρόβλημα στη Ρωσία. Ίσως να έρθει και αυτή η ημέρα. Ως τότε όμως, η Δύση δεν πρέπει να περιμένει.^{✖14}

Γιατί μεσολαβεί ένα μεγάλο διάστημα κατά τη διάρκεια του οποίου η ρωσική στρατηγική θα έχει τη δυνατότητα να διεισδύσει σε βάθος στην υπό αμερικανική ηγεσία μάχη εναντίον του Ισλαμικού Κράτους, στην ευρωπαϊκή κρίση και στην υπαρξιακή μάχη της Τουρκίας με τους Κούρδους. Ο Πούτιν έχει ήδη δαπανήσει πολύ χρόνο, ενέργεια και πόρους προκειμένου να επιτύχει αυτό το επίπεδο διαπραγματεύσεων με τις ΗΠΑ, αλλά δεν θα πέσει στην παγίδα να θεωρήσει πως μπορεί να επιτύχει πλήρως τους γεωπολιτικούς του στόχους. Η αφοσιωμένη στη ρεαλιστική πλευρά του Κρεμλίνου είναι προετοιμασμένη να ικανοποιηθεί έστω και με περιορισμένες επιτυχίες και αυτές οι επιτυχίες μπορεί να έλθουν είτε στη Συρία, είτε στην ανατολική Ουκρανία είτε -αν αποτύχουν οι διαπραγματεύσεις- πουθενά. Στην τελευταία περίπτωση, η επόμενη φάση της κρίσης θα εκταθεί πολύ πέρα από το πολιορκημένο Χαλέπι.